

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Sind (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Sind", i Knudsen, Jakob: *Sind*, udg. af Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 238. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj02val-shoot-idm140237360230512/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Sind

B. blev statsreligion i Indien i 3. årh. f.Kr. og bredte sig herfra til andre asiatiske lande. – *Confucianisme*: var fra 1. årh. f.Kr. og indtil o. midten af 20. årh. Kinas statsreligion; har haft betydning for hele Østasien. C. grunder sig på den kin. filosof Kungfutzes (lat. Confucius, 557-479 f.Kr.) tanker. Hans disciple videreudviklede heraf et system, if. hvilket himlen, jorden og mennesket udgør en trighed og kejseren er himlens repræsentant på jorden. – *Mormonerne*: »de sidste dages hellige«, kirkesamfund stiftet 1830 i USA af Joseph Smith, som hævdede, at profeten Mormon i en åbenbaring havde påbudt ham at genoprette Kristi kirke på jorden. I Danmark, hvortil et stort antal missionærer ankom 1849, var de m. fra 1850 til ca. 1880 udbredelse ikke mindst i Nordjylland. M.s. missionerende virksomhed gav anledning til ekstatiske optrin, fx når de nye tilhængere blev døbt i lokale gadekær og mergegrave. Mange danskere udvandrede til mormonstaten Utah.

- 29 *Swampedaase*: beholder (med en svamp i), som opsamlar pipebovsen i nederste ende af piben. – *Skolledirektionen*: indført 1814 som den myndighed, der fører overblik med folkeskolerne i en (amtsråd)kreds, sædvanligvis med bl.a. en provst som medlem. – *Hall, C.C.* (1812-1888): nationalliberal politiker, siden tilhørende partiet Højre; kulturminister 1870-1874. – *i Tiden*: dial.: for tiden.
- 30 *Gjæved Setonarium* ca. 8 km n.f. Horsens; oprettet 1862, nedlagt 1982. – *De sorte Riddere*: fortællende digt (1814) af B.S. Ingemann; temaet er kampen mellem mørkets og lysets magter, de sidste repræsenteret af de kristne, sorte riddere. I fortællingen slutes der en djævelpagt. – *Swægestilbig*: oprækning af tre fingre ved edsaflægelse. – *Lo(en)*: rum i laden, hvor sæden tærskes og renses, eller gennem hvilket sæden transporteres til laden eller kreaturerne.
- 32 *synke i Bløde*: her: gå i stå (egl. komme til at sidde fast i muddet). – *helles*: jy: ellers. – *Tag Or-det (...)* *Ja, to (...)*: v. 3-5 af 3. strofe samt 4. strofe af N.F.S. Grundtvigs salme »Trods Længselens Smerte« (1837).
- 33 *heljende Hans Navn*: nævne Ham (Gud) med religiøs ærefrygt, lovprise. – *Ungkarl*: her: ung mand, karl.
- 34 *Kavaj*: kappe. – *Er der da (...)*: salme af Frederik Boye (1715-1759). – *hus(t)*: underfundig, diskret.
- 35 *Hr. Larsen*: formentlig portræt af den fynske lægprædikant Peder Larsen Skrappeborg (1802-1873), som Knudsen kendte fra sin barndom. L. knyttede sig til de fynske vækkelsesbevægelser, og hans forkyndelse havde i begyndelsen et luthersk-pietistisk præg, jf.